บทความ ๕๑/๒๕๖๑

วีระเชษฐ์ จรรยากูล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอเงินคืน

เวลาดูข่าวทางสื่อแล้วมีข่าวเจ้าหน้าที่ไปยึดทรัพย์ในคดีต่าง ๆ เรารู้อะไรเกี่ยวกับสิทธิของผู้ถูกยึดทรัพย์และกระบวนการไหม อ่านเรื่องนี้ไว้ประกอบครับ ต่อไปจะได้ดูข่าวแบบได้ความรู้ด้วย และเรื่องนี้เป็นเรื่องที่แพงที่สุดที่เคยเขียนมา ๔,๘๓๔ ล้านบาทครับ

นายต่อยได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการธุรกรรม จำนวน ๒ รายการ คือ ๑) รายงานการประชุมคณะกรรมการธุรกรรมครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๐ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ พร้อมรายงานทรัพย์สินของนายต่อยกับพวก ที่ถูกอายัดรวม ๑๒๕ รายการ และ ๒) เอกสารข้อมูล รายงานข้อเท็จจริงรายงานทางวิชาการที่นำมาใช้ในการประชุมและมีมติดังกล่าว สำนักงาน ปปง. มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลว่า จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ และการดำเนินการของสำนักงาน ปปง. ยังไม่เสร็จสิ้น นายต่อยจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ นายต่อยได้ชี้แจงว่าสำนักงาน ปปง. แจ้งว่าคณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนายต่อยกับพวกไว้ชั่วคราว และในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ให้ไปหาหลักฐานมาว่าทรัพย์สินที่ถูกอายัดไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการอายัดได้ ซึ่งตามคำสั่งแจ้งว่านายต่อยกับพวกกระทำผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงภาษีอากร หรือฉ้อโกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป จึงต้องการทราบว่าคณะกรรมการ ฯ มีข้อเท็จจริงอะไรที่ยึดและอายัดทรัพย์ ของนายต่อย ในส่วนของผู้แทนสำนักงาน ปปง. ชี้แจงว่า ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับคำขอมีเนื้อหาการตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐาน ขณะนี้ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมาย และยังไม่เสร็จสิ้น ส่วนกรณีข้อมูลที่เป็นมติที่ประชุมนั้น เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบคำสั่งอยู่แล้วซึ่งมีรายละเอียดข้อเท็จจริงตามสมควรแห่งคดี และนายต่อยได้ใช้สิทธิโต้แย้งในชั้นพนักงานเจ้าหน้าที่และปัจจุบันคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารทั้งสองรายการที่นายต่อยมีคำขอ เป็นข้อมูลข่าวสารการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมเกี่ยวกับการยึดและอายัดทรัพย์สินของนายต่อย มติของคณะกรรมการธุรกรรมจึงเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๗) ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ และต้องเปิดเผยแก่ผู้ขอข้อมูลอยู่แล้ว หมายความว่า มติของคณะกรรมการชุดนี้ต้องเผยแพร่ไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงาน และลงเว็บไซต์ด้วย ใคร ๆ ก็มีคำขอได้ครับ ประกอบกับเรื่องนี้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จึงไม่เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๒) ไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ และข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรายงานการประชุม ก็เป็นข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการธุรกรรมที่ส่งให้นายต่อยกับพวก และคำสั่งยึดและอายัดทรัพย์สินดังกล่าวก็มีผลตามกฎหมายแล้ว จึงวินิจฉัยให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นายต่อย

เรื่องนี้อาจจะดูค่อนข้างวิชาการ แต่เป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่ดูเป็นแนวทางเมื่อได้รับคำขอเกี่ยวกับรายงานการประชุม หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หารือไปได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

บทความ ๕๒/๒๕๖๑

วีระเชษฐ์ จรรยากูล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ผมผิด แต่ก็ยังอยากรู้

เป็นอีกเรื่องหนึ่งครับ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร ฯ เพื่อปกป้องสิทธิของตน และหน่วยงานแสดงความโปร่งใสในการพิจารณาความผิดของผู้ขอ ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ใช้ประกอบการพิจารณา

นายดาบตำรวจท่านหนึ่งได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการต่อ อ.ก.ตร. อุทธรณ์ ซึ่งมีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงมีหนังสือถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประมวลเสนอความเห็นของเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่อง และความเห็นของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นก่อนที่จะนำเสนอ อ.ก.ตร. วินัย และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์ เพื่อพิจารณาทุกแผ่น แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยว่า คณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสาร กองอุทธรณ์ พิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามที่ขอนั้นเป็นความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด ตามมาตรา ๑๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และอาจกระทบต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการเสนอความเห็นเบื้องต้น นายดาบจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ กองอุทธรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือชี้แจงต่อคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ ถึงเหตุผลในการพิจารณาปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้นายดาบด้วยเหตุผลเดียวกับที่แจ้งนายดาบไปแล้ว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่นายดาบได้มีคำขอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นตามอำนาจหน้าที่เพื่อเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นเสนอให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติ และเมื่อเรื่องยุติแล้ว การเปิดเผยจึงไม่กระทบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ แต่การเปิดเผยจะแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของหน่วยงาน ประกอบกับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวกระทบสิทธิของนายดาบซึ่งเป็นผู้อุทธรณ์ จึงควรได้รับทราบเพื่อปกป้องสิทธิของตน จึงวินิจฉัยให้กองอุทธรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการประมวลเสนอความเห็นของเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่อง และความเห็นของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นก่อนที่จะนำเสนอ อ.ก.ตร. วินัย และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์ เพื่อพิจารณาทุกแผ่น พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นายดาบต่อไป

ผมได้รับคำถามจากนายตำรวจท่านหนึ่งว่า ในเบื้องต้นหากเราแจ้งปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้ว ต่อมากรรมการวินิจฉัย ฯ พิจารณาให้เปิดเผย เราจะมีความผิดหรือไม่ เป็นคำถามที่ดีครับ ไม่มีความผิดครับ เพราะกฎหมายให้สิทธิท่านที่จะใช้ดุลพินิจว่าข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยได้หรือไม่ ขอให้แจ้งผู้ขอโดยเร็วหรือภายในสิบห้าวันก็พอ มีข้อสงสัยการปฏิบัติหรือจะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้หารือไปได้ครับ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” ติดต่อได้ที่ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๒๔๘/๒๕๖๑)

บทความ อ. ๕๓/๒๕๖๑

วีระเขษฐ์ จรรยากูล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอติดค้างไว้ก่อน

ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจริง ๆ ครับ ที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ดูเรื่องจริงเรื่องนี้ครับ

นายแน่มาก เป็นตัวแทนชุมชนตำบลศรีสุข มีหนังสือถึงนายอำเภอกันทรวิชัย ขอข้อมูลข่าวสารบันทึกการให้ถ้อยคำของตัวเองและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีที่นายแน่มากร้องทุกข์กล่าวโทษรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข มีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๘ โครงการ แต่อำเภอกันทรวิชัยมีหนังสือปฏิเสธการเปิดเผยว่า เป็นข้อมูลข่าวสารชั้นความลับ ประกอบกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงยังไม่เสร็จสิ้น เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๒) และอาจมีผลกระทบกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง นายแน่มากจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อำเภอกันทรวิชัยมีหนังสือส่งเอกสารตามที่ได้รับคำขอไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงว่า อำเภอกันทรวิชัยได้เชิญผู้อุทธรณ์ไปให้ถ้อยคำเพื่อยืนยันคำให้การตามหนังสือร้องเรียนรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข และได้บันทึกถ้อยคำ (ป.ค. ๑๔) ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้อ่านข้อความให้ฟังโดยตลอด และผู้อุทธรณ์ได้อ่านเองเห็นว่าถูกต้องแล้วทุกประการ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้ต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง อำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบข้อ ๑๒ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่กำหนดชั้นความลับไว้ ประกอบกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงยังไม่แล้วเสร็จ จึงไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้อุทธรณ์

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการปกติของหน่วยงานของรัฐ ไม่มีข้อความที่เข้าลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ และผู้อุทธรณ์เป็นผู้ให้ถ้อยคำด้วยตนเอง จึงสมควรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพื่อปกป้องสิทธิของตนเอง สำหรับเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนข้อเท็จจริงที่แจ้งว่ายังไม่แล้วเสร็จจึงยังไม่สมควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ในขณะนี้ แต่หากการสอบสวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นแล้ว สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ จึงวินิจฉัยให้อำเภอกันทรวิชัย เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เป็นบันทึกการให้ถ้อยคำของนายแน่มาก พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง สำหรับเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ยกอุทธรณ์ ก่อนจบครับ ไม่ว่าท่านจะไปแจ้งความ ลงบันทึกประจำวัน หรือให้ถ้อยคำในเรื่องใด เมื่ออ่านและลงลายมือชื่อแล้ว ขอถ่ายสำเนากลับไปด้วยครับ

ก็ถือว่าอำเภอเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ส่วนหนึ่งแล้ว ที่เหลือเมื่อการสอบสวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นอำเภอก็ควรส่งเอกสารในส่วนนี้ให้ไปด้วย โดยไม่ต้องรอให้มีคำขอไปอีกเพราะพ้นมาตรา ๑๕ (๒) แล้ว มีข้อสงสัยการปฏิบัติหรือจะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้หารือไปได้ครับ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” ติดต่อหารือไปได้ที่ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

“ไม่ได้ข้อมูลที่ขอ บอก สขร. นะครับ”

(ที่ สค ๒๙๕/๒๕๖๑)

บทความ อ. ๕๔/๒๕๖๑
วีระเชษฐ์ จรรยากูล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

น้ำตาลไม่หวาน

เรื่องนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งในการที่ประชาชนขอข้อมูลข่าวสาร เมื่อได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบอาชีพและเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนของตัวเอง เรียกว่าใช้กฎหมายให้เป็นประโยชน์

นายน้ำเชื่อมมีหนังสือถึงสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว เพื่อขอข้อมูลการประกอบกิจการโรงงานผลิตน้ำตาลทรายจำนวน ๓ รายการ คือ ๑) เอกสารการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ๒) เอกสารคำขอรับใบอนุญาต (รง.๓) ตั้งโรงงานผลิตน้ำตาลของบริษัท หวาน ๆ จำกัด และ ๓) ผลการรับฟังความคิดเห็น แต่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วมีหนังสือแจ้งปฏิเสธว่า จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือให้ไม่ได้ นายน้ำเชื่อมจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร นายน้ำเชื่อมชี้แจงว่าที่คัดค้านโรงงานดังกล่าว เนื่องจากโรงงานตั้งอยู่กลางชุมชนขนาดใหญ่ ตนเองได้รับผลกระทบต่ออาชีพเลี้ยงโคนมทำมะม่วง ทำลำไยนอกฤดู ส่งออกประเทศจีน มีผลกระทบต่อชุมชนใกล้เคียงด้านมลภาวะและสิ่งแวดล้อม และโรงงานแจ้งเริ่มประกอบกิจการทั้งที่ยังไม่มีการก่อสร้างหรือติดตั้งเครื่องจักร เพียงแค่ขนอุปกรณ์บางส่วนเข้าพื้นที่ มันน่าจะผิดขั้นตอน ส่วนของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วชี้แจงว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ และรายการที่ ๓ เอกสารการรับฟังความคิดเห็น และเอกสารคำขอรับใบอนุญาต สำนักงาน ฯ ไม่ได้จัดทำ เนื่องจากการขอรับใบอนุญาต ฯ ต้องทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอขอรับความเห็นชอบจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ มีรายละเอียดด้านข้อมูลเครื่องจักร และบริษัท ฯ แจ้งไม่เปิดเผยข้อมูลให้ เนื่องจากรายการเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นลิขสิทธิ์ของผู้ออกแบบและผู้ขาย ประกอบกับเอกสารคำขอรับใบอนุญาตกับรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีรายละเอียดไม่ตรงกัน แต่ได้แก้ไขและได้รับความเห็นชอบแล้ว ผู้อุทธรณ์อาจนำไปเป็นประเด็นคัดค้าน จึงไม่ให้ข้อมูลในส่วนนี้

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารในรายการที่ ๑ และรายการที่ ๓ เมื่อหน่วยงานแจ้งว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามคำขอ จึงไม่มีเอกสารให้พิจารณา หากผู้อุทธรณ์ไม่เชื่อก็อาจใช้สิทธิร้องเรียนตามมาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๓๓ ได้ ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ เอกสารคำขอรับใบอนุญาต (รง.๓) ปัจจุบันโรงงานได้รับใบอนุญาตแล้ว จึงอาจมีผลกระทบต่อชุมชน ประชาชนจึงสมควรได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อความเข้าใจและโต้แย้งแสดงความคิดเห็นพอสมควรแก่เหตุ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เป็นเรื่องที่ต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบตามมาตรา ๙ (๘) อยู่แล้ว ส่วนข้อมูลรายการเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นข้อมูลทั่วไปไม่มีผลต่อการแข่งขันทางธุรกิจ แต่คำขอรับใบอนุญาตมีลายมือชื่อของผู้ขออนุญาต เปิดเผยไปก็จะรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ต้องปกปิดไว้ จึงวินิจฉัยให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว เปิดเผยข้อมูลข่าวสารคำขอรับใบอนุญาต (รง.๓) พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องให้นายน้ำเชื่อม เว้นแต่ลายมือชื่อของผู้ขอรับใบอนุญาตให้ปกปิดไว้

หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ หารือไปได้นะครับ ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th (ที่ สค ๑๑๓/๒๕๖๑) *"เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น"*

บทความ อ. ๕๕/๒๕๖๑
วีระเชษฐ์ จรรยากูล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอไปใช้ในศาล

ระยะนี้มีเรื่องเกี่ยวกับโรงพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์หลายเรื่อง ทั้งที่เกิดที่โรงพยาบาลและที่ไปเปิดคลินิกเอง มาดูเรื่องนี้ครับว่าขอข้อมูลไปหลายรายการแล้ว โรงพยาบาลจะเปิดเผยอะไรให้ได้บ้าง

นายยาแดงมีหนังสือถึงโรงพยาบาลปทุมธานีขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประวัติการรักษาพยาบาลของนางยาเหลือง ๔ รายการ คือ ๑) สำนวนการรักษาของนางยาเหลือง ๒) คำร้องของนายยาเขียว ๓) คำร้องของนายยาแดง ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ และ ๔) บัญชีทรัพย์สินของนางยาเหลือง ต่อมาโรงพยาบาลปทุมธานีมีหนังสือชี้แจงว่า รายการที่ ๑ นายยาแดงไม่แจ้งว่าเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างไรกับผู้ป่วยคือนางยาเหลือง รายการที่ ๒ ไม่พบคำร้อง รายการที่ ๓ แจ้งปฏิเสธว่า ต้องเป็นการขอเพื่อให้การรักษาต่อเนื่อง แต่กรณีนี้เป็นการขอเพื่อประกอบการดำเนินคดีต่อศาล ส่วนรายการที่ ๔ บัญชีทรัพย์สินของนางยาเหลือง เนื่องจากวันที่ผู้ป่วย คือนางยาเหลืองถูกส่งตัวมาจากโรงพยาบาลคลองหลวงด้วยอาการหมดสติ ใส่ท่อช่วยหายใจ โรงพยาบาลปทุมธานีจึงมีเพียงใบส่งตัวเท่านั้น นายยาแดงจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โรงพยาบาลปทุมธานีมีหนังสือส่งข้อมูลข่าวสารตามที่นายยาแดงมีคำขอและชี้แจงว่า ข้อมูลข่าวสารที่โรงพยาบาลปทุมธานีปฏิเสธการเปิดเผย คือประวัติการรักษาของนางยาเหลือง ซึ่งการให้ข้อมูลการรักษาผู้ป่วยต้องเป็นการขอเพื่อการรักษาต่อเนื่อง หรือด้านประกันภัย โดยเจ้าของประวัติต้องเป็นผู้ยื่นคำร้อง หรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้ป่วย หรือมีหนังสือจากหน่วยงานของรัฐ แต่กรณีนี้ ขอเพื่อไปประกอบการขึ้นศาล และหนังสือมอบอำนาจที่นำไปแสดงเป็นการรับมอบอำนาจจากนายยาเขียว ไม่ใช่นางยาเหลือง จึงไม่เข้าเงื่อนไขการเปิดเผยข้อมูลประวัติผู้ป่วย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ประวัติการรักษาของนางยาเหลือง เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ และหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยให้บุคคลอื่นไม่ได้ตามมาตรา ๒๔ กรณีนี้ นายยาแดงไม่ได้ระบุว่ามีความสัมพันธ์อย่างไรกับผู้ป่วยเจ้าของข้อมูลและการขอประวัติการรักษาเพื่อไปใช้ใช้ในศาล ก็ยังไม่เห็นว่าจำเป็นต่อการคุ้มครองสิทธิของนายยาแดงอย่างไร จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของนางยาเหลือง ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ คำร้องของนายยาเขียว และข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๔ บัญชีทรัพย์สินของนางยาเหลือง เมื่อโรงพยาบาลปทุมธานีแจ้งว่าไม่มีข้อมูลข่าวสาร ก็ไม่มีเอกสารอะไรให้พิจารณา หากนายยาแดงไม่เชื่อว่าไม่มีเอกสารก็อาจไปใช้สิทธิร้องเรียนตามมาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๓๓ ต่อไปได้ ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๓ เอกสารคำร้องขอประวัติการรักษาพยาบาล ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ที่ยื่นต่อโรงพยาบาลปทุมธานีเป็นคำร้องของนายยาแดงเอง ไม่มีเหตุที่จะไม่เปิดเผยตามมาตรา ๑๕ จึงเปิดเผยได้ จึงวินิจฉัยให้โรงพยาบาลปทุมธานีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเฉพาะเอกสารคำร้องขอประวัติการรักษาพยาบาลของนางยาเหลือง ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องให้นายยาแดง

มีข้อสงสัยการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ หารือไปได้ครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th (ที่ สค ๓๗๒/๒๕๖๑)